

Základy translatologie

Ivana Kupčíková

Slovníky

- Knižní slovníky,
- videokazety,
- CD, DVD,
- internetové slovníky.

Knižní slovníky

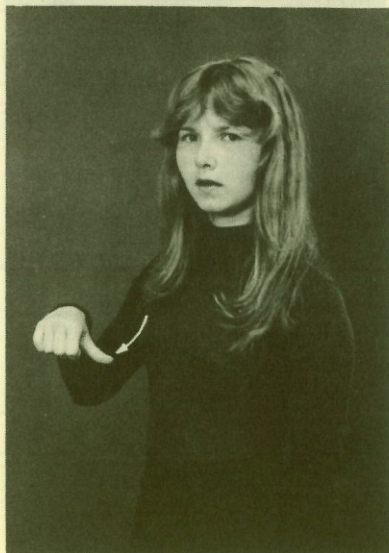

- bežať
běžet

Zohnutými rukami zovretými v päste sa robí striedavý oblúčikový pohyb symbolizujúci pohyby rúk pri behu.

- biely
bílý

Ruka zovretá v päst vystretým palcom urobí tretí pohyb po hrudi smerom dolu od tela.

- jednota → jediný
jednota

- jednotka
jednotka, míra

- jednotlivý → jediný
jednotlivý

- k, ku
k, ke

- kam
kam

- kameň
kámen

Ruky sú zovreté v päste, pričom pravá ruka pohybom zhora udrie o ľavú ruku.

Ukazovákom pravej ruky sa urobí krátky pohyb od tela.

● číslo 1000
číslo 1000

Pravou rukou s vystretými prstami smerom kolmo k dlani ľavej ruky sa robia opakované pohyby spojené s dotykom na ľavú dlaň.

Počet tisícov sa vyjadrí posunkom príslušného čísla s pripojením posunkú *tisíc*.

Ako sa v normálnej reči spájajú slová a prispôbujú hlásky, tak sa spájajú a prispôbujú slová a hlásky aj v posunkovej reči.

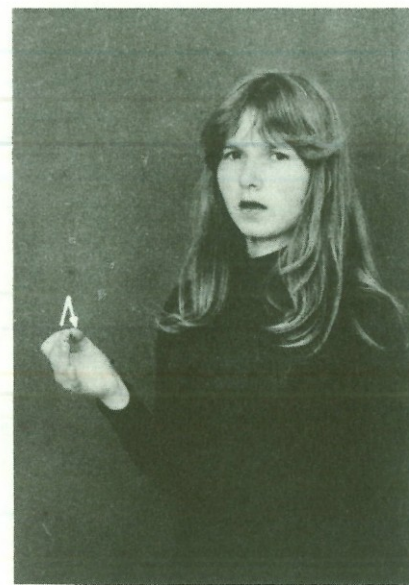
● hľadieť
hľadieť

Rukou s vystretým ukazovákom obrátenou dlaňou k tvári sa urobí pohyb smerom od oka.

Dialóg posunkujúcich sa odlišuje od dialógu v normálnej reči. Kým v normálnej reči jednotlivé repliky sú samostatnejšie, viac izolované, zatiaľ repliky posunkujúcich sa bohato splietajú, až splývajú.

● október
říjen

Palec a ukazovák pravej ruky sa dotýkajú, ostatné prsty sú voľne vystreté, pričom ruka robí krátke striedavé pohyby symbolizujúce obaračku.

Kontakty s hovoriacimi sa nadväzujú signálmi rozličných druhov, ktoré závisia od situácie a od vzájomného vzťahu hovoriacich. Nadväzovacími signálmi sú napríklad pohľady, dotyky pomocou rúk. Kontakty sa nadväzujú aj zdvihnutím prsta, kývnutím ruky, objatím a podobne.

● dolu
dolů

Rukou so zvislo vystretým ukazovákom sa urobí pohyb smerom nadol.

Tak ako sú odtienky ľudskej zvukovej reči najčítateľnejšie pri sile asi 50 decibelov, aj pre posunkovú reč aj s odtienkami platí optimálna vzdialenosť: posunková reč je najčítateľnejšia pri svetle vo vzdialenosti osobnej hodnoty 100–150 cm medzi komunikujúcimi.

slovník znakové řeči

D. GABRIELOVÁ
J. PAUR
J. ZEMAN

HORIZONT

A

a (spojka)

aby

adresa

autobus

automat

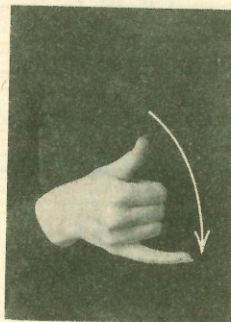
autorita

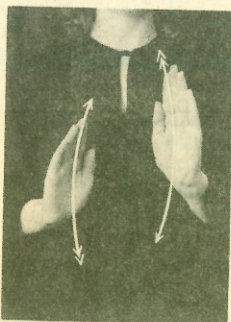
advokát

ahoj

ano

asi

atletika

atomový

A

a (spojka) Natažený ukazovák a prostředník levé ruky, pravý ukazovák dopadne na prsty levé ruky.

abeceda Slož.: a, b, c, d.

abonent Viz obvyklý.

absolvent Slož. *hotový* a *studovat* nebo *žák*.

abstinent Slož. *ne* a *pít* nebo *kouřit* podle druhu abstinence, příp. *zdržet se*.

abstraktní Slož. *ne* a *hmota*.

aby Otevřené dlaně sklopeny dolů. Obloukem přitáhneme k tělu a sevřeme ruce v pěst.

ač, ačkoliv Slož. *těž* a *aby*.

adresa Pravá ruka hřbetem vzhůru, natažený ukazovák a prostředník dopadnou do levé dlaně. Prsty se obloučkem převrátí a opět dopadnou do levé dlaně.

advokát Pravý palec a ukazovák nataženy, palec se opírá o hřbet levé ruky. Natažené prsty vyznačují podél levé pěsti paragraf.

agitovat Viz *propagovat*.

ahoj (pozdrav) Natažený ukazovák a prostředník se zvedne od hlavy stranou vzhůru.

akce viz *čin*.

akrobat Slož. *přemet* a *muž*. či *žen. rod.*

aktuální Viz *dnes*.

ale, avšak Viz *aby*.

alimenty Slož. *příspěvek* a *krmit*.

alkohol Viz *líh*.

amatér Slož. *sám* a příslušný obor, např. *herec*, *sportovec* atd.

anekdota Viz *vtip*.

angína Slož. *nemoc* a *krk*.

ani Viz *ne*.

ano Dlaň je malíkovou hranou kolmo dolů. Pohyb vychází ze zápěstí a může se opakovat.

areál Viz *tábor*.

architekt Slož. *stavět* a *muž*. či *žen. rod.*

armáda slož. *voják* a *množství* (lidí).

asi Ruce se pohybují střídavě nahoru a dolů.

atletika Ruce se pohybují neshodně ve svislých oválech.

atomový, jaderný Krátký pohyb svisle. Ruka stále sevřena v pěst.

audiolog Slož. *slyšet* a *doktor* (lékař).

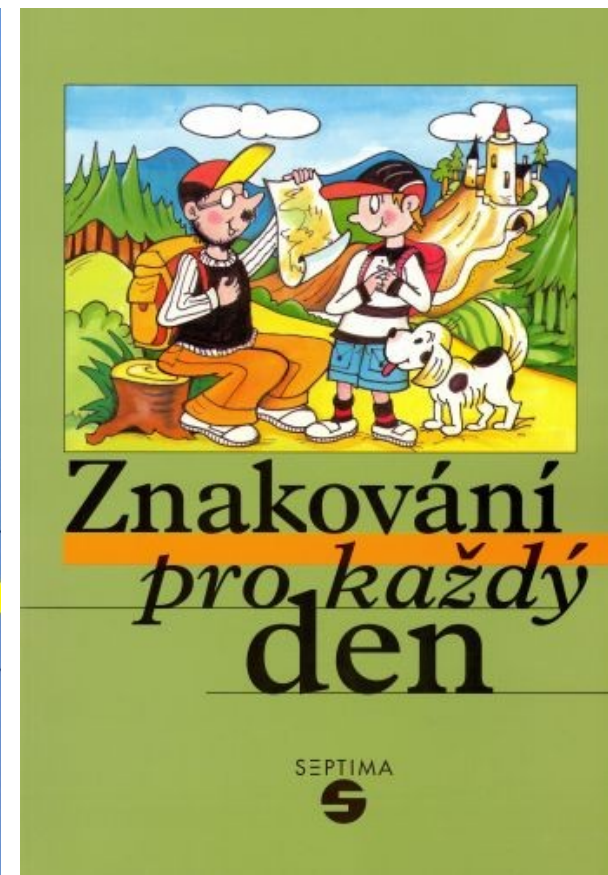
auto Obě ruce „otáčejí volantem“.

autobus Slož. *auto* a *vagón*. Pravá ruka pak naznačí tvar vagónu.

automat, automatický Prsty se zasouvají do sebe jako ozubená kola.

autorita (vážnost) Pěsti jdou od pasu vzhůru (pohyb z lokte) a u ramen se zatřesou.

Knižní slovníky

3 Co chceš dělat?

V této lekci se naučíte několik sloves, která umožní dítěti vyjádřit své základní potřeby a přání. Zopakujte si, že psychický vývoj dítěte má své zákonitosti. Ve druhém roce svého života dítě používá jednotlivá slova, která mají význam věty (Auto. = To je auto. Chci to auto. Tam jede auto. atd.). Ve třetím roce se objevují dvouslovné věty, kde již bývá i sloveso (Táta jede. Eva papá. ...). Zpočátku bude vaše dítě používat jednotlivé znaky jako jednoslovné věty. Teprve později se naučí skládat větu.

V druhém roce dítě rozumí a reaguje na pokyny: Dej! Ukaž! Umí užít sloveso „nemá“ a umí si říci o víc, většinou pomocí „ještě“ ve známém tvaru „etě“.

Také užít sloves „prosim“ a „děkuji“ má svůj vývoj. Teprve ve třetím roce je dokáže dítě uživat, a to tehdy, když mu to připomenete. Ve čtvrtém roce může dítě poprosit a poděkovat bez připomenutí. Respektujte tyto zákonitosti a nechtejte na svém dítěti víc, než co může pochopit a zvládnout. Po- chvalte je za každý malý úspěch.

Výklad látky

Při probírání znaků si uvědomte názornost vyjádření jednotlivých činností. Někteří slyšící si dobře pamatují znaky, když si vytvoří mnemotechnické pomůcky. Tak např. UČIT SE jako „strkat si do hlavy“, HRÁT SI jako pohyb loutkami apod.

Většina sloves, která jsou v češtině zvrtná, se překládají bez SE, SI. Například sloveso „učit se“ má znak, který již znáte (= strkám si vědomosti do hlavy). „Učit někoho“ má jiný znak, který je uveden v poslední kapitole a znamená též „učitel“. Obě ruce jsou obráceny dopředu (= strkám vědomosti těm ostatním). Pokud je SE, SI nezbytné pro upřesnění významu, užívá se znak ANO. Pohyb rukou dolů je kratší. Jindy se použije osobní zájmeno (JÁ, TY atd.).

Slovesa se nečasují. Znakuje se: „Maminka spát.“ „Tatínek jíst.“ Pokud se vám to zdá zvláštní, vzpomeňte si na angličtinu.

CO, ČEMU: Palec a ukazovák ve štipci, ruka krátce kmitá.

ČÍ: Ruka naplocho opisuje kroužek.

JEŠTĚ: Poklep konečky prstů do dlaně.

CHTÍT: Energický pohyb ruky s pokrčeným ukazovákem od úst.

PROSIT: Dlaně se třou o sebe.

DĚKOVAT: Ruka energicky kyne od úst dopředu.

DOSTÁVAT: Ruka shrabuje něco z dlaně k tělu.

DĚLAT: Ruce se otáčejí jedna přes druhou jako při hře „Siju boty“.

VZÍT: Ruka jako by něco sbírala, směrem k sobě se zavírá v pěst.

UKÁZAT: Ukazovák směřuje od oka doprostřed druhé dlaně.

JÍST: Dva prsty ve štipci strkají jídlo do úst. JÍDLO: Obdoba JÍST, ale tentokrát všechny prsty ve štipci strkají jídlo do úst.

SPÁT: Ruka na spánku a hlava nakloněná na stranu. Obecně užíváné gesto.

PÍT: Držíme skleničku a nakláňíme ji k ústům.

RYCHLE, RYCHLÝ:
Prostředník cvrkně nad druhou sevřenou pěstí.

SPĚCHAT: Prsty vrchní ruky opakovaně rázně stírají spodní.

UMĚT: Dlaň se vytáčí obloučkem ven.

CHYBA: Rázně klepneme přes spodní prst.

DOST (STAČÍ): Ruka stoupá a končí pod bradou.

TICHO: Běžný posunek „pst!“

ČEKAT: Palce sjedou 2x po hrudi.

POMALU: Ruka vytváří obloučky na předloktí.

PŘIJĎ: Ukazovák kývne směrem k tělu.

POJĎ: Ruka se přiklání k tělu. Pohyb vychází z lokte i zápěstí.

PŘINĚST: Ruce naznačují nesení.

NESMÍŠ: Napjatý ukazovák švihne před tělem shora dolů.

Výklad látky

Jak skládáme větu

Mluvíme a myslíme ve větách. Je velmi důležité, abyste co nejdříve znakovali ve větách a nepoužívali pouze jednotlivé znaky. Podpořte tak rozvoj myšlení svého dítěte. Začněte proto hned navčítovat věty.

Ve znakované češtině můžeme složit větu doslovně: Já jsem hodný.

Ve znakovém jazyce neslyšících se pomocné sloveso JĚ (BÝT) užívá málokdy.

Znakujeme: Já hodný.

Zápor

tvoříme : Já ne zlobit. Ty ne hodný. To ne dobře.

Otázku

vyjádříme mimikou a gestikulací. Pokývnutím hlavy, pokrčením ramen apod. Může to být indivi-

duální podle temperamentu mluvčího. Všimněte si, jakou mimikou a gestikulací doprovázíte otázky vy.

Rozkaz

vyjádříme opět mimikou a gestikulací. Zkuste si vyjádřit: Pozor! Ticho! Přines! Máte pravděpodobně zvednutou hlavu, povytažené obočí a tělo napjaté.

Již ve třetí lekci se naučíte znaky PROSÍM a DĚKUJI. Používejte je v rozkazech často! Dítě se učí zdvořilému jednání od vás!

Cvičení pro rodiče

1. Znakujte.

Já jsem hodný. Ty jsi hodný. To je dobře. To je špatně. To musíš. To smíš. On zlobí. Je to hotovo. Ty to umíš. To je chyba. Musíme být tiše. Musíme počkat. To stačí. On je rychlý, já jsem pomalá. To nesmíš.

2. Tvořte stejné věty v záporu.

Příklad: Já nejsem hodný. Ty nejsi hodný. Atd.

3. Tvořte tázací věty.

Jsem hodný? Jsi hodný? Je to dobře? Je to špatně? To musím? To smím? Ona zlobí? Je to hotové? Umiš to? Je to chyba? Musím počkat? Stačí to? Smím to přinést? Dáváš pozor (jsi pozorný)? To nesmím?

4. Tvořte tázací věty ze cvičení 3 v záporu.

Příklad: Já nejsem hodný? Ty nejsi hodný? To není dobře? To není špatně? Atd.

5. Tvořte věty v rozkazovacím způsobu.

Buď hodný (ty hodný)! Počkej! Pozor! Pomalu! Rychle! Pojd! Přines to!

Cvičení pro děti

Jistě používáte v kontaktu s dítětem přirozené posušky. Některé se neliší od znaků českého znakového jazyka (např. POJĎ!). Začněte tedy užívat znaky, které jste se naučili. Dítě si zvykne a bude rozumět pokynům, které mu dáváte. Rychle pochopí i znaky, kterými hodnotíte jeho chování, pokud je budete doprovázet přiměřenou mimikou a gestikulací. Možná, že začne znaky brzy napodobovat. Nechte je, až to udělá samo. Potom je náležitě pochvalte: Jsi hodný, ty to umíš!

Úvodní obrázek nabízí látku pro hodnocení. Nejprve dítěti sami znakujte, např.: On je hodný. Umí to. Musí čekat! Atd.

Dítě ukazuje na obrázku, s čím souhlasí (ANO!). Možná, že odpoví i na Vaše otázky: Je hodný? Zlobí? Je to dobře? Je to špatně?

Používejte všechny znaky, které již umíte.

Znakujte s dítětem stále, nejen při prohlížení učebnice!

Slovníček znaků

ANO	JSEM	ONI	SPĚCHAT
ČEKAT	JSI	ONO	ŠPATNĚ viz ŠPATNÝ
DOBŘÝ	KDO	POJĎ	ŠPATNÝ
DOBŘE viz DOBŘÝ	KOHO viz KDO	POMALU	TEN, TA, TO, TI, TY, TA
DOST (STAČÍ)	KOMU viz KDO	POZOR	TICHO
HODNÝ	MUSET, MUSÍŠ	POZORNÝ viz POZOR	TY
HOTOVO	MY	PŘIJĎ	UMĚT
HOTOVÝ viz HOTOVO	NE, NE-	PŘINĚST	VEREJNÝ
CHYBA	NESMÍŠ	RYCHLE	VY
JÁ	ON	RYCHLÝ viz RYCHLE	ZLOBIT (NĚKOHO)
JE (BÝT)	ONA	SMĚT, SMÍŠ	ZNAKOVAT

Knižní slovníky

Knižní slovníky

ANTIKRIST **G** podst.jm./slov., slož.

B

G č.mn. (č.j.)

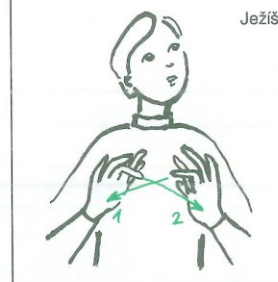

L0		
P ₂₆ ⇌	před tělem vlevo nahoře	krátké pohyby svisle dolů před tělem vlevo - uprostřed - vpravo

L ₈ ↓	před obličejem ve výši očí, L výš než P	ukazovky L a P se k sobě rychle přiblíží
P ₈ <		

G slov. R, NSK

L ₁₃ >	L a P vedle sebe před tělem nahoře	L13 - prostředník se dotkne pravé dlaně, P13 - prostředník se dotkne levé dlaně
P ₁₃ <		

O pohled nahoru

Knižní slovníky

APOŠTOL

G

podst.jm./slov., slož, č.mn.

Prot.

Vysvětlení: Apoštolové byli svědkové toho, že Ježíš byl skutečný Mesiáš. Měli to být lidé, kteří osobně znali Ježíše a zažili jeho vkříšení.

(Sk 1, 21 - 22)

Měli o Ježíši svědčit lidem.

(Mt 28, 19 - 20)

Apoštolů bylo hlavně dvanáct Ježíšových učedníků.

(Mt 10, 2 - 4)

Kromě nich bylo ještě několik dalších apoštolů

(Matěj, Barnabáš,

Jakub a Pavel).

základní číslovka „12“

následovat Boha

G slov. S

L ₇ (11) ←	před tělem nahore ve výši hlavy, pasivní	
P ₁₄ ↑ <	před L	P se dotkne L

L ₈ ↑ >	před obličejem, L a P za sebou, P blíž obličejí	P posune levou ruku krátkým rychlým pohybem šikmo nahoru
P ₈ ↑ <		

O

pohled očí směrem k pohybujícím se rukám

Knižní slovníky

Knižní slovníky

ANGLICKÝ /A

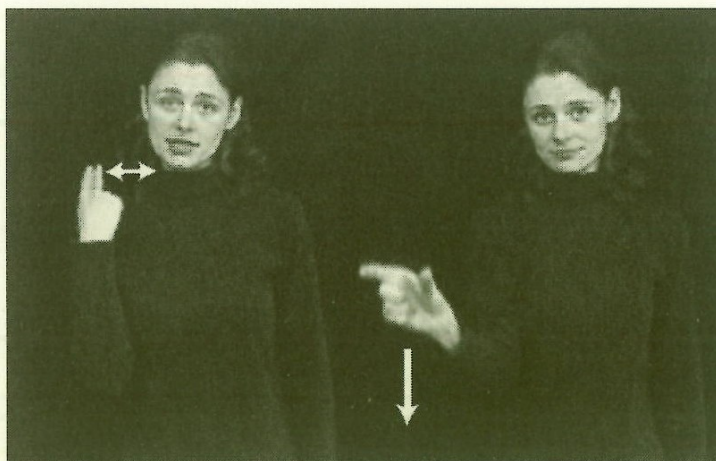

ANGLICKÝ /A

Anglický jazyk se učím již pátým rokem.

Praha

П П x·
↓ ↓

ANGLIČAN /A

Přišel k nám do třídy Angličan, abychom si vyzkoušeli svoje znalosti z angličtiny.

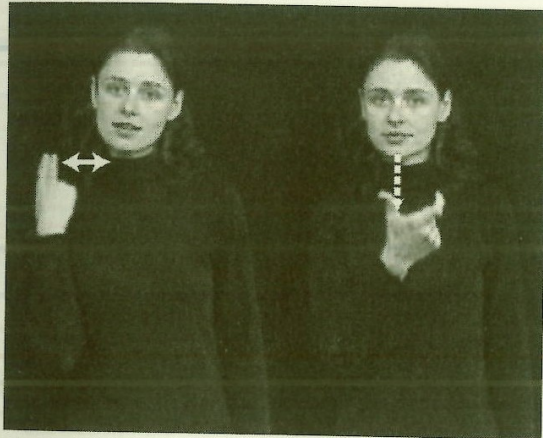
Praha

П П x· - Ø D ↑ > v

Knižní slovníky

25

ANGLIČTINA/A

ANGLIČTINA /A

Angličtina je jeden ze světových jazyků.

Praha

$\Pi \overset{\#}{P} \downarrow \wedge \updownarrow \cdot - \cup D \downarrow \wedge \times \uparrow \cdot$

ANGLIE /A

Pojedu do Anglie, abych se zdokonalil v angličtině.

Praha

$\Pi \overset{\#}{P} \downarrow \downarrow \times \cdot$

ANGLIE /P

(znakovaná čeština)

Pojedu do Anglie, abych se zdokonalil v angličtině.

Plzeň

$\Pi \overset{\#}{P} \downarrow \downarrow \times \cdot \bar{A}_{V>} \times \overset{\#}{A} \uparrow \wedge \geq \cdot$

Děkuji za pozornost.